

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/165/2019
Identifikačné číslo spisu: 5105218217
Dátum vydania rozhodnutia: 29.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5105218217.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, proti žalovanej Z. Č., bývajúcej v B., W. XXXX/XX, o zaplatenie 1.303,50 eur s príslušenstvom a o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.443,69 eur, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 8 C 33/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2019 sp. zn. 5 Co 241/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej „vykonávací súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 6. marca 2018 č. k. 8 C 33/2006-167 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa jej právna predchodkyňa Slovenská republika - Krajský úrad v Žiline domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 1.303,50 eur s príslušenstvom a vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 2.443,69 eur; žalovanej priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 217 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), § 451 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) uviedol, že žalovaná sa na základe Zmluvy o nájme nebytových priestorov z 2. septembra 2002, uzavretej na dobu určitú od 1. novembra 2002 do 31. decembra 2010 a ktorou bola žalovanej prenechaná do užívania nehnuteľnosť chata súp. č. XX stojaca na pozemku KNC parc. č. XXX/X k. ú. T. C., zaviazala platiť žalobkyňi nájomné vo výške 26.400,- Sk/rok za všetky prenajaté hnutel'ne a nehnuteľné veci, uhrádzané štvrt'ročne, ako aj na platenie všetkých platieb spojených s užívaním predmetu nájmu tak, že ich žalobkyňa bude žalovanej refakturovať na základe dodávateľských faktúr. Ako ďalej súd prvej inštancie uviedol, žalobkyňa sa zároveň domáhala vydania bezdôvodného obohatenia na tom základe, že Zmluva o nájme nebytových priestorov sa k 1. augustu 2003 stala neplatnou z dôvodu nemožnosti plnenia, pretože vlastnícke právo k nehnuteľnosti bolo určené rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 6. júna 2003 č. k. 7 C 1258/1999-72,

právoplatným 1. augusta 2003, v prospech Mesta Rajecké Teplice, ale žalovaná, naďalej bez úhrady nájomného v zmysle Zmluvy o nájme nebytových priestorov a spotrebovaných energií užívala nehnuteľnosť až do 30. apríla 2004, kedy odovzdala žalobkyni kľúče od predmetnej nehnuteľnosti. Ako záverom súd prvej inštancie konštatoval, Zmluva o nájme nebytových priestorov z 2. septembra 2002 je v dôsledku rozsudku Okresného súdu Žilina zo 6. júna 2003 č. k. 7 C 1258/1999-72, právoplatným 1. augusta 2003, od počiatku absolútne neplatná, pretože týmto rozsudkom bolo určené vlastnícke právo Mesta Rajecké Teplice už k 1. máju 1991, a to v súlade so zákonom č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, a preto žalobkyňa nebola nositeľom práv a povinností, na základe čoho nie je v tomto spore ani aktívne vecne legitimovaná. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1, 2 C.s.p.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 26. februára 2019 sp. zn. 5 Co 241/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie riadne, výstižne a dostatočne odôvodnil. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že predmetné nehnuteľnosti, a to chata súp. č. XX postavená na KNC parcele č. XXX/X a pozemok KNC parc. č. XXX/X - zastavaná plocha o výmere 3 796 m², nachádzajúce sa v k.ú. T. C. a zapísané na LV č. XXX, boli rozhodnutím Okresného súdu Žilina sp. zn. 7 C 1258/1999 určené do vlastníctva Mesta Rajecké Teplice s tým, že v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. účinným od 23. novembra 1990, predmetné nehnuteľnosti patrili do užívania ONV v Žiline a Mesto Rajecké Teplice nadobudlo vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, t.j. k 1. máju 1991. V tejto súvislosti odvolací súd zdôraznil, že až následne bola uzatvorená zmluva o nájme medzi žalobkyňou a žalovanou 2. septembra 2002, t. j. v čase, kedy žalobkyňa nebola vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, a preto uzavrel, že žalobkyňa si tak nespĺnila hmotnoprávnu podmienku aktívnej vecnej legitimácie k uplatnenému nároku, na základe čoho okresný súd žalobu správne v celom rozsahu zamietol a v tejto súvislosti nepovažoval za potrebné, aby súčasne takýto návrh preskúmaval po vecnej stránke a vyjadroval sa ku ďalším skutočnostiam predneseným stranami sporu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Ako dovolateľka zdôraznila, odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku jej aktívnej vecnej legitimácie v spore a s ňou súvisiace právo na uzavretie nájomnej zmluvy so žalovanou a právo na plnenie tejto zmluvy zo strany žalovanej a v tejto súvislosti vyslovila potrebu vyriešenia nasledovných právnych otázok: a/ Bola žalobkyňa v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy dobromyseľnou vo vzťahu k vlastníctvu spornej nehnuteľnosti? b/ Mala žalobkyňa ako dobromyseľná vlastníčka spornej nehnuteľnosti právo uzatvoriť nájomnú zmluvu? c/ Vznikol žalobkyni z takto uzatvorenej nájomnej zmluvy právny nárok na plnenie z nájomnej zmluvy od žalovanej? d/ Aký vplyv má na doterajšie právne vzťahy rozhodnutie, ktorým súd určil, že vlastníkom spornej nehnuteľnosti je iný subjekt? Dovolateľka bola toho názoru, že v čase uzatvárania nájomnej zmluvy bola nesporne dobromyseľnou vo svojom vlastníckom práve a predmetnú nájomnú zmluvu uzatvorila v dobrej viere opierajúcej sa o zápis vlastníckeho práva žalobkyne k spornej nehnuteľnosti na liste vlastníctva. Z týchto dôvodov navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky).

7. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podľa názoru žalobkyne je jej dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., ohľadne nesprávneho právneho posúdenia otázky jej aktívnej vecnej legitímácie v spore a s ňou súvisiaceho práva na uzavretie nájomnej zmluvy so žalovanou a práva na plnenie tejto zmluvy zo strany žalovanej a v tejto súvislosti vyslovila potrebu vyriešenia nasledovných právnych otázok: a/ Bola žalobkyňa v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy dobromyseľnou vo vzťahu k vlastníctvu spornej nehnuteľnosti? b/ Mala žalobkyňa ako dobromyseľná vlastníčka spornej nehnuteľnosti právo uzatvoriť nájomnú zmluvu? c/ Vznikol žalobkyni z takto uzatvorenej nájomnej zmluvy právny nárok na plnenie z nájomnej zmluvy od žalovanej? d/ Aký vplyv má na doterajšie právne vzťahy rozhodnutie, ktorým súd určil, že vlastníkom spornej nehnuteľnosti je iný subjekt?

11. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C.s.p. (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v C.s.p., podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

12. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z

hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

13. Ešte pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p. je irelevantná.

14. Dovolateľkou zadané právne otázky (v bode 10. tohto uznesenia) sa týkajú jej nárokov na plnenie z uzatvorenej Zmluvy o nájme nebytových priestorov z 2. septembra 2002, resp. nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia. Dovolací súd vo vzťahu k dovolateľkou označeným právnym otázkam konštatuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od ich vyriešenia. Žiaden zo súdov nižšej inštancie vo svojom rozhodnutí neriešil dobromyseľnosť žalobkyne pri uzatváraní Zmluvy o nájme nebytových priestorov z 2. septembra 2002. V danom prípade na základe vykonaného dokazovania súdy konštatovali, že žalobkyňa si nespĺnila hmotnoprávnu podmienku aktívnej vecnej legitimácie k uplatnenému nároku z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti, a to chata súp. č. XX postavená na KNC parcele č. XXX/X a pozemok KNC parc. č. XXX/X - zastavaná plocha o výmere 3 796 m², nachádzajúce sa v k.ú. T. C. a zapísané na LV č. XXX, boli rozhodnutím Okresného súdu Žilina sp. zn. 7 C 1258/1999 určené do vlastníctva Mesta Rajecké Teplice s tým, že v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. účinným od 23. novembra 1990, predmetné nehnuteľnosti patrili do užívania ONV v Žiline a Mesto Rajecké Teplice nadobudlo vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, t.j. k 1. máju 1991. Odvolací súd preto zdôraznil, že až následne bola uzatvorená zmluva o nájme medzi žalobkyňou a žalovanou 2. septembra 2002, t. j. v čase, kedy žalobkyňa nebola vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania zistil, že žalobkyňa nie je aktívne vecne legitimovaná na nároky vyplývajúce z predmetných nehnuteľností a uplatňované v tomto spore, rieši aj skutkové otázky. Výsledkom tejto činnosti súd sú aj skutkové zistenia a z nich vyvedené aj skutkové (nie len právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nepredstavuje právne posúdenie. Tento skutkový záver súdov nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybníť - dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný (aj) skutkový stav zistený odvolacím súdom. Najvyšší súd preto v danom dovolacom konaní vychádzal zo skutkového zistenia odvolacieho súdu, že žalobkyňa nie je aktívne vecne legitimovaná na nárok uplatňovaný v tomto spore. V prípade, ak sa žalobkyňa domáha právneho posúdenia ňou označených právnych otázok, de facto sa domáha opätovného právneho posúdenia ňou tvrdeného skutkového stavu v jej prospech. Možno uzavrieť, že dovolateľka tak nevymedzila právnu otázku zákonom predpokladaným spôsobom. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v dovolaní nedôvodne tvrdí, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p. ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

16. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.), trovy dovolacieho konania jej však najvyšší súd nepriznal, nakoľko jej žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.